

Дзвоник

№ 132

Журнал для українських дітей Румунії
Місячник Союзу Українців Румунії. 11 рік видання, березень, 2018 рік

Аїда Елена Сімота,
І-ий клас, м. Рагівці

Дзвоник (Clopotel)

№ 132, 2018 р.

*Журнал для українських дітей Румунії.
Заснований у 2007 році.*

ISSN 2501-2630
ISSN-L 2501-2630

Над *Дзвоником* працювали:

Головний редактор: Микола Корсюк

Редактор: Тереза Шендрою

Редколегія: Іван Ковач, Михайло

Михайлюк, Михайло Трайста, Марія Чубіка.

Адреса редакції:

м. Бухарест, вул. Раду Попеску, 15, с.1

тел.: 021-222-07-29; 021-222-07-37;

телефони/факси: 021-222-07-37

Друкарня:

«S.C. SMART ORGANIZATION S.R.L.»

Adresa redacției:

str. Radu Popescu 15, sect. 1

București, România.

Наша електронна адреса:

redactia.clopotel@gmail.com

Дзвоник пропонує:

- * казки й оповідання
- * вірші
- * загадки
- * дитячу енциклопедію
- * сторінку народознавства
- * пісеньки
- * сторінки-розмальовки
- * рухливі й дидактичні ігри
- * вироби своїми руками

Дзвоник Завжди радо прислухається до
ваших пропозицій і друкуватиме надіслані
вами спроби!

*Увага! За достовірність надрукованих
матеріалів відповідають їх автори!*

Дмитро ПАВЛИЧКО

МОЛИТВА

Отче наш, Тарасе всемогутий,
Що створив нас генієм своїм,
На моїй землі як правда сущий,
Б'ючий у неправду, наче грім.
Ти, як небо, став широкоплечо
Над літами, що упали в грузь;
Віку двадцять першого предтечо,
Я до тебе одного молюсь.
Язики отруйні і брехливі
Вогняним мечем пообтинай!
Проколи серця, товсті й лінівні,
І гноївки випусти в Дунай!
Всіх вельмож – рабів німих і подлих –
Скинь в геєну, а слова хули –
Потурнацький, безголовий мотлох –
На вогнях оновлення спали!
Дай нам силу ідолів знімати
З п'єдесталів чорної олжі,
Бурити казарми й каземати,
Де виймають душу із душі!
Не введи в спокусу слави й месті,
Вкинь в палющу, хижу ненасить
Мудрості – і прапор правди й честі
Дай нам, не соромлячись, носити!
Поклади нам зорі на зіниці –
Променем туди, де непроглядь!
Хай підносять очі люди ниці,
Хай в незрячих більма погорять!
Мислям нашим дай ясне поліття,
А поетам – спину, що не гнесь!
Дай нам пам'ять на тисячоліття,
Непокору і любов на днесь!
І не одпусти нам ні на йоту
Борг, забутий в клекотах забав;
Сплатимо його із крові й поту,
Тільки од лукавства нас позбав!
Да святиться слова блискавиця,
Що несе у вічну далечінь
Нашу думу й пісню! Да святиться
Між народами твоє ім'я! Амінь.

Спиридон ЧЕРКАСЕНКО

Присяга

(На Шевченківські роковини)

«Учіться!» – ти нам прорік,
«Боріться з ярмом неволі!» –
І певен будь: юнацький вік
Ми не змарнуєм вітром в полі.

В душі, ще чистій, молодій,
Той заповіт святий поглибим:
В путі до Правди осяйній
Ми – присягаємось! – не схибим.

Наллємо серце наше вщерть
До Краю Рідного любов'ю,
Коли ж на герць покличе Смерть –
Його врятуємо ми кров'ю!

В страшні ворожих бур часи
Розпалим ми своє завзяття
За гори вільні, за ліси
І за свободу Підкарпаття.

За твій великий заповіт
Ми згрудимось стіною нині
Й Тебе на весь широкий світ
В одній прославимо родині.

Пророк

Т. Шевченку присвята

Він пас ягнята за селом
Такий сумний, такий ще юний...
В душі палкій бриніли струни –
Ніким не співаний псалом.

Яріли обшири ланів,
Оброблених людьми-рабами...
Дивився скорбними очами...
Питав: «Хто збудить людський
гнів?»

Де голос той, як Божий грім,
Що потрясе серця ці кволі
Натхне рабів жаданням волі
І духом гордим і міцним?»

І чує голос: «Встань, іди,
Співай ти сам за всіх до бою,

Не гнись – усуди я з тобою,
Пророче віщий, молодий!»

«А зброя ж де?» – питає він.
І знову голос бога – Слова:
«А зброя та – то рідна мова,
Гучна, проречиста, як дзвін.
В запеклі душі нею бий,

Зміцняй серця в огневім гарті,
Постав її на грізній варті,
Як меч двосічний і страшний!»

Він пас ягнята за селом,
Та кинув посох свій негожий...
І заспівав, обранець Божий,
Народу визвольний псалом.

Величній пам'яті Пророка

«...Вставайте,
Кайдани порвіте
І вражою злою кров'ю
Волю окропіте!..»

Т. Шевченко

Не знімайте тернових вінків
На святі Пророка:
Не погасли огні вітарів,
Не затих похоронний ще спів,
Ще ридає десь туга глибока...

Не співайте пісень голосних
На святі жалоби,
Коли чути ще ворога сміх,
Коли дике злочинство і гріх
Ще справляють скрізь оргію
злости!

Наше Сонце криваво зійшло
В червоних туманах,
Пісню ранку співає нам зло,
Наше Щастя огнем розцвіло
У зловісно-блискучих оманах...

Трупом засіяно,
Снігом завіяно
Мертві поля,
Снами потворними –
Круками чорними,

Дикими снищами,
Вражими грищами
Снить і здригається Рідна
Земля...

Співів не співано,
Сліз не проливано
За упокій:
Тиша подзвіннями
Журними тінями
Лине просторами,
Давить докорами,
Серце скривавлене вабить у бій.

Гей, не гоймо давніх ран!
Встаньмо, хворий і здоровий, –
В руки меч! на вражий стан!
Ми заллємо рідний лан
Морем злої чорнокрови!

Позбираєм рештки сил, –
Ще всміхається нам Доля, –
Ми не спустим дужих крил,
І на заклик із могил
Встане славна наша Воля!

На шляху усе зметем, –
Не спинити з гір потока,
І на волі не мечем –
Словом тихим спом'янем
Ми Великого Пророка.

Михайло Гафія ТРАЙСТА

УРОК ПАРЕМІОЛОГІЇ

(П'єса для дітей)
(Продовження з минулого числа.)

<i>Дійові особи</i>	<i>ОЛІМПІЯ, балерина</i>
<i>БОГДАН, шахіст</i>	<i>ВАЛЕНТИНА, святкована</i>
<i>АНКА, двоюрідна сестра Богдана</i>	<i>АУРОРА, подругка Олімпії</i>
<i>АНДРІЙ ВОЛОШИН, футболіст</i>	<i>МОНІКА, подругка Джордже</i>
<i>АНДРЕЯ, сестра Андрія.</i>	<i>ЛІЛІЯНА, подругка Моніки</i>
<i>ЕМІЛЬ, каратист</i>	<i>ДІВЧИНА ПЕРША,</i>
<i>ДЖОРДЖЕ, поет</i>	<i>ДІВЧИНА ДРУГА</i>

(Чути дзвінок)

ЕМІЛЬ: Йду відкрити. (відкриває двері, входять Аурора та Ліліяна. Кланяється їм.)

Ласкаво просимо, заходьте, заходьте!..

ЛІЛІЯНА: Заходимо, пане лакею, заходимо, а де ж твої пан та пані?

ЕМІЛЬ: Ти моя пані!

АУРОРА: Правильно буде: ти є пані мого серця, лакею!

ЕМІЛЬ: В лакеїв немає серця, тільки голова, яку хияють до землі, щоб шабля не зрубала.

ЛІЛІЯНА: Сьогодні ти веселий, лакею.

АУРОРА: Так, сьогодні вивчив пареміологію, а відзавтра берусь риболовити.

АУРОРА: Ліпше б закрив рота, бо верзеш тільки дурниці.

ЕМІЛЬ: Сама закрой, бо не розумієшся в пареміології. Ліпше б вивчила її від Моніки.

ЛІЛІЯНА: Ви ж мені зробили з голови православний календар з вашою пареміологією. Ліпше скажіть, що це за наука.

ЕМІЛЬ: О, вже й почала параміологувати!..

ЛІЛІЯНА: Звідки мені почати таке діло, я ж не знаю, що воно таке?..

ЕМІЛЬ: Якщо голова перетворюється на календар, муха на слона, петрушка на галушки і т.д., і т.д., це значить, що ти почала пареміологувати. Якщо не розумієш, запитай Моніку, вона пояснить тобі все.

МОНІКА: Пареміологія, або приказкознавство, – розділ фольклористики, що займається мовним і структурним аналізом паремій – прислів'їв і приказок.

АУРОРА: Ану диви, який мудрий наш Еміль.

ЛІЛІЯНА: Жаль, що він тільки лакей.

(Входить Богдан)

БОГДАН: Привіт, дівчата! Ховайтесь, ховайтесь... заходьте до кухні і до моєї кімнати. Йде Валентина, двері не закриті, як знайде і покличе, вийдемо всі разом і заспіваємо їй Многая літа!

(Ховаються всі, входить Валентина з дівчатами)

ДІВЧИНА перша: Вони не вдома.

ДІВЧИНА друга: Але двері ж відчинені...

ДІВЧИНА перша: Мабуть забули закрити.

ВАЛЕНТИНА: Почекаємо, якщо нас запросив Богдан, значить він вдома.

ДІВЧИНА перша: Дивись шахи.

ДІВЧИНА друга: Можемо пограти?

ВАЛЕНТИНА: Почекайте. Запитаємо господаря, чи дозволить. Богдане! Є хто вдома?!

(Виходять всі з кухні. Співають)

*Многая літа, многая літа,
Многая літа, многая літа,
Многая літа, многая літа,
Многая, многая літа!*

*Многая літа, многая літа,
Многая літа, многая літа,
Многая літа, многая літа,
Многая, многая літа!*

(Дарують квіти і цілують Валентину).

(Далі буде.)

Роман ЗАВАДОВИЧ

МОЛИТВА ЗА МАМУ

Є в мене найкраща на світі матуся,
За неї до Тебе, Пречиста, молюся.
Молюся устами, молюся серденьком
До Тебе, небесна Ісусова Ненько.
Благаю у Тебе дрібними словами
Опіки та ласки для любої мами.
Пошли їй не скарби, а щастя і долю,
Щоб дні їй минали без смутку, без болю.
Рятуй від недуги матусеньку милу,
Даруй їй здоров'я, рукам подай силу,
Щоб вивела діток у світ та й у люди,
Щоб ними раділа-пишалась усюди.
За це я складаю в молитві долоні
До Тебе, Царице, на соняшнім троні.

Степан Олійник

НАШІ МАМИ

Пам'ятаймо, милі діти,
Пам'ятаймо завжди з вами,
Що для нас у всьому світі
Найдорожчі – наші мами!
Нам – маленьким і дорослим –
Все дають вони з любов'ю:
Ніжне серце, світлий розум,
Сили нашому здоров'ю.
Ми в житті усі сказали
Своє перше слово – ма-ма!
Скільки б ми не підростали,
А любов у них та ж сама.
Як ставали ми на ноги,
Перший крок наш був – до мами!
Радість маєм чи тривогу –
Серце мами завжди з нами.
Де сини її та дочки –
Завжди там вона думками.
Пишем в класі ми на дошці
Наше перше слово – ма-ма!
Найдорожчі мамі діти,
Дітям мама їх – так само.
Треба вчитись і робити
Так, щоб радувати маму!
Пам'ятайте, діти, всюди
Вірну мамину науку.
У ясне життя і в люди

Мама вас веде за руку!
А як вивчитесь з літами,
Вдячні мамі за турботу,
І поїдете від мами
В інший край десь на роботу, –
Хай усі запам'ятають:
І листи, і телеграми
Шліть туди, де їх чекають,
Виглядають ваші мами!

Василь СИМОНЕНКО

МАТЕРІ

В хаті сонячній промінь косо
На долівку ляга з вікна...
Твої чорні шовкові коси
Припорошила вже сивина.
Легкі зморшки обличчя вкрили –
Це життя трудового плід.
Але в кожному русі – сила,
В очах юності видно слід.
Я таку тебе завжди бачу,
Образ в серці такий несучу –
Материнську любов гарячу
І твоєї душі красу.
Я хотів би, як ти, прожити,
Щоб не тліти, а завжди горіти,
Щоб уміти, як ти, любити,
Ненавидіти, як ти, уміти.

Степан АНДРІЙОВИЧ

МАМУ ПОТРІБНО НЕ ТІЛЬКИ ЛЮБИТИ...

Ми мам своїх любим найдужче у світі!
Зі мною, звичайно, погодишся ти.
Та маму потрібно не тільки любити, –
Маму потрібно іще й берегти.
Ми мам своїх любим!.. А посуд не митий...
Та й в хаті згодилося б теж підмести...
А маму потрібно не тільки любити, –
Маму потрібно іще й берегти...
Щоб ласкою мами, як сонцем, зігріти,
Могли ми веселі й щасливі рости,
Нам маму потрібно не тільки любити, –
Маму потрібно іще й берегти!

Сторінка народознавства

Ольга СЕНИШИН

БЕРЕЗНЕВЕ ЗАКЛИКАННЯ ВЕСНИ

Протягом березня погода відкриває все нові сторони своєї несподіваної і примхливої натури – то сніг падає, то заморозки розгулюють вночі, то холодні вітри в день господарюють. Часом здається, що завітчана красуня Весна і не збирається до нас. Але сонечко в полудень все сильніше припікає, дні стають довшими і привітнішими, з'являються перші квіточки та пташечки. А це означає, що повна клопот і робіт пора року вже близько. Її завжди з нетерпінням чекали, виглядали, закликали і готувалися до неї. В залежності від регіону й від кліматичних умов року (ранньої чи пізньої весни) весну закликають подекуди на «Явдохи» (14 березня), іноді на «Теплого Олекси» (30 березня). Та найчастіше це відбувається 22 березня - на день Великомучеників Севастійських, або Сорока мучеників, Сорок Святих, день Усіх Святих. У народі кажуть «сорок мучеників» чи "сороки". День пам'яті 40 мучеників відноситься до найшанованіших свят - навіть полегшується строгість Великого посту. Збереглося немало унікальних і важливих народних дійств, які відбувалися цього дня.

Хоч 22 березня вважалось весняним святом, але селяни вірили, що Сорок Святих ще можуть «сорок лопат снігу кинути». Казали, що з 22 березня і до Зосима-пасіка (30 квітня) може бути сорок ранкових морозів. Тому подекуди у цей день рахували лисих чоловіків у селі: скільки нарахують, стільки днів ще буде мороз. Мали місце ще декілька цікавих звичаїв і обрядів, які мали виразити повагу і

подяку людини весняній силі. Та найважливішим у цей день було забезпечити і прискорити прихід весни. Через це діти, дівчата й жінки збиралися на

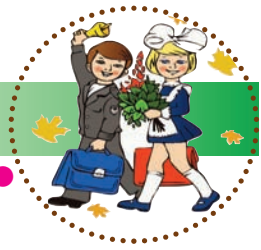
Сорок Святих групами і починали співати веселі пісні. Більшість цих пісень виконувалася як кругові

(дівчата утворюють коло) та ключові (дівчата шикувалися в ряд, тобто ключем). За звичаєм учасниці йдуть одна за другою, співають, виконують різні фігури, пританцьовують. Ці пісні-заклики називалися веснянками і співаються від Благовіщення цілу весну. А от гаївки чи маївки є вже різновидом веснянок. Їх виконували тільки у час великодніх свят. Гаївок було багато і вони різні: для молодших дітей, для старших, для хлопців і дівчат. Були й гаївки, у яких парубки та дівчата обирали собі пару. Не рідко саме такі співочі дійства супроводжувалися загальними танцями, іграми, хороводами.

Не менш важливим обрядовим дійством цього дня була урочиста зустріч птахів, які повертали з вирию. Вважається, що в ці дні прилітають сорок різних пташок, і перша з них – жайворонок. А тому в усіх слов'янських народів частиною обряду закликання є випікання тістечок у формі пташок. В різних регіонах України їх іменували по-різному. Але здебільшого це були назви птахів: «сороки», «жайворонки», «буслики», «птички», «пташки». Їх мало бути обов'язково сорок. Такі калачики чи бублики, пампушки чи кренделі виробляли з яєць, меду і масла у формі пташечок із дзьобиками та крильцями, гребінчиками та хвостиками. Часом їх навіть «садили» на бублик, наче на гніздечко. Очі робили з калинових ягід або з яблучних зернят. За бажанням обливали печиво медом чи цукровою поливою. Часто пташечок нанизували на невеличкі

(Продовження на 7 стор.)

Про весну

* Чи знаєш, як швидко крокує планетою весна? Уважно спостерігаючи за цвітінням квітів, допитливі вчені визначили, що швидкість руху весни – 50 кілометрів на день...

* У Женеві, Швейцарія, прихід весни оголошують лише з «дозволу» офіційного каштану, який росте під вікнами кантонального уряду.

Захоче дерево впустити весну в місто – розпустить листочки, а ні – офіційна весна нізачо не наступить. Щоправда, каштан не дуже вередливий, і, як правило, сповіщає про прихід весни у березні. Та були випадки, коли дерево зацвітало напередодні Нового року (29 грудня 2002), або взагалі цвіло двічі на рік – спочатку в березні, а потім у жовтні (2006).

* А от наші предки сповіщали про прихід весни довіряли зозулі. Долетить із лісу загадкове «ку-ку» – от і весна настала.

(Продовження з 6 стор.)

різочки, лозинки чи очеретинки і так запікали. Для діток такі солодкі гостинці були великою радістю, бо готувались нечасто. У різних регіонах печивом розпоряджались по-різному: в одних випадках його виносили в сад й підвішували до дерев, щоб поча-

стувати птахів, які повертались додому. У інших – дарували сусідам або усім членам родини, «аби краще велися гуси й висиджувались яйця». На Бойківщині ці коржикі («коцики») кидали ще й бузкам у гнізда, якщо вони гніздилися на подвір'ї. Подекуди калачики розвішували на кілках тинів, щоб уранці почастувати тільки корів, чекаючи від них після цього доброго приплоду.

Та повсюди у дійстві з птахами в цей день найбільш задіяними були діти. Булочки-птахи роздавали дітям, щоб у господарстві свійська птиця здорова була. Малеча бігала увесь день, підкидала «жайворонки» угору та імітувала політ пташок. Інколи настромлювали печиво на дерев'яні палиці та високо піднімали до неба. Або ж клали на голови, імітуючи політ птахів. Можна було бігти з ними на городи, в садки, на горбочки, вилазили на плоти, на дерева, на дахи, висаджували печиво на гілки дерев, на скирти сіна. Весь час діти танцювали й співали веснянок і при цьому перегукувалися. На Півдні часто бігли і на баштан, де вмовляли його дати добрий урожай: «Хай на кожній огудині зав'яжеться по сорок гарбузів, кавунів і диньок!». З'їдали випічку тільки ввечері або на другий день.

З покон віків наші прадіди вірили, що птахи приносять весну на своїх крилах із вирію. За їхніми уявленнями вирій – це не просто царство вічного літа, а ще і «той», «інший» світ, куди «відлітають» душі покійних предків. Тому птахів бачили як втілення душ померлих, як посередників між небом і землею, між світом цим і потойбічним, між початком і кінцем. Вважалось, що саме птахи приносять перші промені світла, тепла і радості, які проганяли зимовий смуток, темряву і холод. За це їх в народі поважали, оберігали, любили і з нетерпінням чекали.

Михайло Гафія ТРАЙСТА

НЕЙМОВІРНІ ПРИГОДИ КОТИГАРБУЗЕНКА

(Графічна дитяча оповідь за ідеєю Степана Трайсти)

(продовження з попереднього числа)

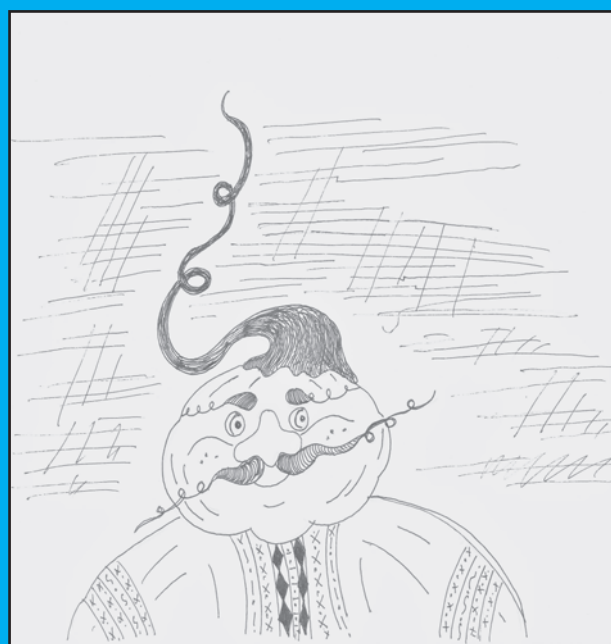
Розпочався запеклий бій, який тривав цілий день.

Тоді Котигарбузенко припинив бій,

Колорадські жуки наступали цілими лавами.

І запропонував Жак-жукові стати з ним на двобій.

Жак-жук прийняв посміхаючись.

Хай приведе Минодору-помідору! – крикнув Гарбупесик на чолі своєї вагаги.

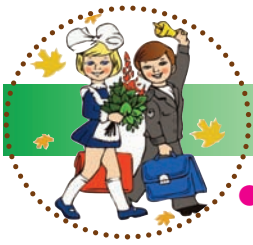

По-перше хочемо побачити Минодору-помідору! – загуло гарбузокозацтво.

Хай приведе королеву дочку! – підтримали їх брати буряки.

Малюнки:
Степан та Михайло Трайста

Карло КОЛЛОДІ

ПРИГОДИ ПІНОККІО

XIII. ТАВЕРНА «ЧЕРВОНІЙ РАК»

Вони йшли та йшли і аж надвечір, геть потомлені, дісталися до таверни, що називалася «Червоний рак».

– Зупинімося тут на хвилиночку, – сказала Лисиця. – Попоїмо трохи і відпочинемо якусь годину, опівночі знову вирушимо в дорогу, а завтра на світанку будемо на Чарівному полі.

Зайшовши до таверни, втръох сіли за стіл, але ні в кого з них не було апетиту.

Бідний Кіт, у якого саме болів живіт, ум'яв лише п'ять рибок-барабульок у томатному соусі і чотири порції кендюха з сиром пармезан. Але кендюх здався йому не досить добре приготованим, і він ще тричі замовляв тертого сиру з маслом.

Лисиця теж хотіла б трішечки чогось перекусити. Але через те, що лікар прописав їй сувору дієту, вона мусила вдовольнитися звичайним солодким зайцем з легеньким гарніром – вгодваними курочками й молодими півниками. На закуску вона замовила рагу з куріпок, кроликів, жаб, ящірок і винограду. Більше нічого вона не захотіла. Її вже, мовляв, нудить від їжі, вона й крихітки в рот не може взяти.

Хто їв найменше, то це Піноккіо. Він попросив шматочок горіха і скибочку хліба, та й це залишив на тарілці. Бідолаха був ситий думками про золоті монети, які він збере на Чарівному полі.

Після вечері Лисиця звернулася до хазяїна:

– Приготуйте нам дві гарні кімнати: одну для синьйора Піноккіо, другу для мене й мого приятеля. Ми подрімаємо перед дорогою. Не забудьте опівночі нас розбудити.

– Слухаюсь, синьйори, – відповів хазяїн і підморгнув Лисиці й Котові, мовляв: «Зрозумів, ясно!»

Піноккіо тільки ліг, одразу й заснув. Йому приснився сон, ніби він стоїть посеред поля, де густо ростуть деревця, а з них гронами звисають золоті монети. Вітер хитає гілля, і монети дзвонять «дзінь-дзінь-дзінь», ніби запрошують: «Підходьте і рвіть нас». Та коли Піноккіо простягнув руки, щоб зірвати з дерева пригорщу золотих монет і покласти собі в кишеню, він проки-

нувся, бо хтось тричі бухнув у двері кімнати.

Це був хазяїн, який прийшов сказати, що вже пробило північ.

– А мої друзі вже готові? – спитав дерев'яний хлопчик.

– Не тільки готові! Вони вже годину як пішли.

– Чому так спішно?

– Бо Кіт дістав звістку, що його старшеньке котеня відморозило собі лапки й ось-ось помре.

– А вони заплатили за вечерю?

– Та що ви кажете? Вони так добре виховані, що не могли виявити до вас таку нечемність.

– Даремно! Така нечемність не дуже образила б мене! – промовив Піноккіо, почувавши потилицю. Потім запитав:

– А мої добрі друзі сказали, де вони чекатимуть мене?

– На Чарівному полі завтра вдосвіта.

Піноккіо заплатив один золотий за себе та своїх супутників і вийшов з таверни.

Він посувався вперед майже помацки, бо надворі було темно, хоч в око стрель. Тиша, ніде ані шелесне. Тільки якісь нічні птахи перелітали через вулицю, мало не черкаючись крильми об ніс Піноккіо. Він перелякано зупинявся, кричав: «Хто там?», і луна від навколишніх горбів відповідала йому: «Хто там, хто там, хто там».

Ідучи далі, він помітив на стовбурі дерева малу комаху, яка світилася блідим світлом, мов нічник під абажуром.

– Ти хто? – спитав Піноккіо.

– Я тінь Цвіркуна-балакуна, – відповіла комаха таким тихеньким і слабеньким голоском, ніби він долинав з того світу.

– Чого ти від мене хочеш?

– Хочу дати тобі пораду. Повертайся назад і віднеси тих чотири золотих, що лишилися у тебе, своєму бідному татові, який плаче й побивається, що більше ніколи тебе не побачить.

– Завтра мій тато стане багатим, бо з цих чотирьох золотих зробляться дві тисячі.

– Не вір, мій хлопчику, тим, хто обіцяє тебе зробити багатим за один день. Так чинять божевільні або шахраї. Послухайся мене, вертайся додому.

– Ні, я піду далі.

(Продовження на 11 сторінці)

(Продовження із 10 стор.)

- Вже пізня година!..
- Я піду!
- Ніч така темна...
- Я піду далі!
- Шлях небезпечний...
- А я піду!
- Пам'ятай, Піноккіо, діти, які роблять, що їм заманеться, рано чи пізно жалкують про це.
- Давня байка. На добраніч, Цвіркуне.
- На добраніч, Піноккіо. Хай береже тебе небо від лиха й розбійників.

Промовивши останні слова, Цвіркун-балакун погас одразу, мов свічка, на яку дмухнули. На дорозі стало ще темніше, ніж перед тим.

XIV. НЕ ПОСЛУХАВШИСЬ ДОБРИХ ПОРАД ЦВІРКУНА-БАЛАКУНА, ПІНОККІО ЗУСТРІЧАЄТЬСЯ З РОЗБІЙНИКАМИ

І справді, – міркував Піноккіо, прямуючи все далі й далі, – які ми, діти, бідні й нещасні! Всі нас лають, всі нам вичитують, дають поради. Кожен пнеться у вихователі, в батьки, у вчителі. Всі – навіть Цвіркуни-балакуни. І ось, будь ласка, слухайся нудних порад Цвіркуна, а то хто знає, які лиха мене спіткають! Уже навіть розбійників маю зустріти на дорозі! На щастя, я не вірю в розбійників і ніколи не вірив. На мою думку, розбійників навмисне вигадали батьки, щоб лякати дітей, які хочуть гуляти вночі! А коли б вони й зустрілися мені оце, то хіба я злякався б? Ніскілечки! Я б гукнув їм: «Синьйори розбійники, чого ви хочете від мене? Пам'ятайте, що я жартів не люблю! Відчепіться від мене і йдіть своєю дорогою». Після таких слів розбійники, по-моєму, дадуть драла, аж закурить. А як вони, боронь боже, не схочуть тікати, то дремену я, і квит».

Та не встиг Піноккіо обміркувати все до кінця, як позад нього почувся легкий шелест листя.

Оглянувшись, він побачив у темряві дві постаті, закутані в мішки з-під вугілля. Невідомі бігли за ним навшпиньки, немов привиди.

– А ось і вони, – промовив Піноккіо сам до себе і, не знаючи, куди сховати своє золото, поклав монети в рота під язик.

Після цього він спробував утекти, але не ступив ще й кроку, як його схопили за руки. І два приглушені голоси загрозливо сказали:

– Гаманець або життя!

Піноккіо боявся вимовити бодай слово, бо тримав у роті монети. Він почав кланятись і махати руками, неначе німий, щоб дати зрозуміти незнайомцям у мішках, накинутих на голови (крізь прорізані дірки поблискували тільки очі), що він бідний дерев'яний хлопчик і в нього в кишені немає навіть фальшивого чентесімо.

– Давай, давай! Менше базікай і викладай гроші! – гримали бандити.

Дерев'яний хлопчик захитав головою і розвів руками, що мало означати: «Немає в мене грошей».

– Давай гроші, бо тут тобі й смерть, – погрозив розбійник, вищий на зріст.

– Смерть! – повторив другий.

– Ми порішимо тебе, а потім і твого батька.

– І твого батька!

– Ні, ні, тільки не татуся! – вигукнув розпачливо Піноккіо, і в роті в нього задзвеніли монети.

– Ах ти, негіднику! Значить, ти сховав гроші під язиком? Виплюнь їх негайно!

Піноккіо вперто мовчав.

– Ага, ти прикинувся глухим? Зачекай трохи, ми тебе примусимо виплюнути монети.

Один розбійник схопив Піноккіо за носа, а другий – за підборіддя, і почали смикати вгору-вниз, щоб примусити дерев'яного хлопчика роззявити рота, але марно: рот ніби хто забив цвяшками чи наглухо заклепав.

Тоді розбійник, нижчий на зріст, витягнув ножаку і спробував засунути лезо між губи. Але Піноккіо миттю схопив його руку в рота, відкусив і виплюнув. На превеликий свій подив, він побачив, що то не рука, а котяча лапа.

Підбадьорений першою перемогою, Піноккіо вирвався з лап розбійників, перескочив через огорожу і побіг через поле. Розбійники гналися за ним, мов собаки за зайцем.

Пробігши кілометрів п'ятнадцять, Піноккіо зовсім знемігся. І коли вже думав, що загине, він раптом побачив височенну сосну, видерся на неї і вмоستився на самісінькім вершечку. Розбійники теж спробували вилізти на дерево, але долізли тільки до середини стовбура, зірвалися і попадали на землю, обчухравши до крові руки й ноги.

Та вони не кинули своїх намірів. Назбиравши хмизу, вони обіклали ним сосну і розвели вогонь. Сосна запалала, мов смолоскип на вітрі. Піноккіо, бачачи, що полум'я сягає все вище, і не бажаючи засмажитися, одчайдушно стрибонув з дерева і помчав через поля та

(Продовження на 12 сторінці)

(Продовження із 11 стор.)

виноградники. Розбійники – за ним, наступаючи на п'яти й навіть не задихавшись.

Вже й розвиднялося, а вони все бігли. І раптом Піноккіо опинився перед широким і глибоким ровом, повним брудної, кольору кави з молоком, води. Що робити? «Раз, два, три!» – гукнув утікач і, розігнавшись, перескочив на той бік. Розбійники й собі пострибали, та не доскочили й шубовснули у воду. Піноккіо радісно загукав:

– Щасливо вам покупатись, синьйори розбійники, – і побіг далі.

Він думав, що ті вже потопились, але, оглянувшись, побачив, що вони біжать слідом у своїх мішках, з яких аж струменить вода.

XV.

РОЗБІЙНИКИ ЖЕНУТЬСЯ ЗА ПІНОККІО І, СПІЙМАВШИ, ВІШАЮТЬ НА ГІЛЦІ ВЕЛИКОГО ДУБА

Піноккіо вже зовсім зневірився у своїх силах і ладен був упасти на землю, визнавши себе переможеним, та, оглядівшись довкола, побачив удаліні серед купи зелених дерев білий як сніг будиночок.

– Якщо в мене стане сили добігти до того будиночка, я врятуюся: – І він щодуху помчав лісом. Розбійники – за ним.

Так відчайдушно біг він майже дві години, поки, геть засапавшись, добувся до будиночка. Постукав у двері.

Ніхто не озвався.

Він постукав ще дужче, бо чув за спиною кроки і хекання своїх напасників. Знову тиша.

Тоді Піноккіо почав гатити в двері головою і ногами. У вікні показалася Прекрасна Дівчинка з блакитним волоссям, обличчя в неї було жовте як віск, очі заплющені, руки складені на грудях.

Не поворухнувши навіть губами, вона промовила голосом, що долинав ніби з того світу.

– В цьому будинку немає нікого. Всі померли.

– То хоч ти відчини мені! – благально закричав Піноккіо.

– Я теж мертва.

– Мертва? А що ж ти робиш там у вікні?

– Виглядаю домовину, в якій мене понесуть на кладовище.

Промовивши ці слова, Дівчинка зникла, а вікно нечутно зачинилося.

– О Прекрасна Дівчинко з блакитним волоссям, – вигукнув Піноккіо, – пожалій мене, відчи-

ни! Зглянься над бідним хлопчиком, за яким женуться розбій...

Він не доказав, бо його схопили за горло і ті ж таки голоси загрозливо пробуфоніли:

– Ага, впіймався!

Нещасний, відчувши, що смерть стоїть у нього за плечима, затремтів так, що застукотили руки й ноги в суглобах, задзвеніли і чотири золоті, сховані під язиком.

– То що? – запитали розбійники. – Роззявиш свого рота чи ні? Ага, мовчиш! Ну, зараз ти в нас розтулиш рота.

Вони витягли два здоровенні й гострі, як бритва, ножі і вдарили ними Піноккіо.

Та хлопчик, на щастя, був із твердого дерева, і леза ножів розлетілись на друзки. В руках у розбійників залишилися самі держакі. Напасники здивовано витріщилися одне на одного.

– Я надумав! – закричав один. – Його треба повісити. Повісьмо його!

– Повісьмо! – відгукнувся другий.

Як сказали, так і зробили. Зв'язали бідоласі за спиною руки, накинули на шию зашморг і повісили на гілці дерева, відомого під назвою Великий дуб.

Після цього розбійники посідали на траві, чекаючи, поки повішений востаннє дригне ногами. Та минуло три години, а Піноккіо все ще борсався у зашморгу, міцно стуливши рота.

Розбійникам набридло чекати, і вони пішли собі, глузливо попрощавшись із Піноккіо:

– Бувай здоровенький! Сподіваємось, що завтра, як ми сюди прийдемо, ти зробиш нам таку ласку: гарненько помреш собі й роззявиш рота.

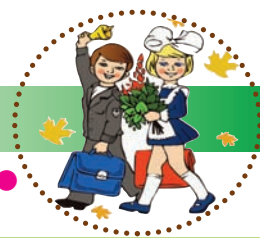
Тим часом знявся шалений північний вітер, і повішений загойдався, як церковний дзвін у свято. Це завдавало йому страшених мук, а зашморг усе тугіше стискав горло, забивав подих.

В очах у дерев'яного хлопчика потемніло. Та хоч і чув смерть за плечима, він усе-таки сподівався, що ось-ось нагодиться якась милосердна душа і допоможе йому. Так і не дочекавшись рятівника, Піноккіо згадав про свого батька... І насили пробелькотав:

– Ох, мій бідний тату! Якби ти був тут!

І більше він нічого не міг сказати. Заплющив очі, роззявив рота, витяг ноги і, здригнувшись востаннє, повис непорушно.

(Далі буде)

Михайло Гафія ТРАЙСТА

ВЕСНЯНА СЦЕНЕТКА

Хор:

Вийшли квіти у гайок
весну красну зустрічати
на зелений моріжок
й стали розмовляти.

Всі почали хизувати
своїм листячком і цвітом,
кожна себе вихваляти
перед сонцем, перед світом.

Підсніжник:

Я підсніжник-білосніжник
гарний білий колір маю,
зеленої весни вісник,
першим зацвів серед гаю.

Про мене пісні співають,
радість вся – в моєму цвіті,
вірші про мене складають,
бо ж єдиний я у світі.

Проліска:

Я проліска-дволистова
з-поміж квітів найпишніша,
мов та пісня колискова, –
найгарніша, найрідніша.

Я блактині очі маю,
небесним ключем я звуся,
двері весні відкриваю,
бо холоду не боюся.

Конвалія:

Дівчинка я гарнесенька
і найкраща з квіток,
конвалія білесенька
я радість для діток.

Стрибають немов коники,
сонячні промінці,
мої біленькі дзвоники,
на ніжненькім стебельці.

Печіночниця:

Я пишненька синьолиця,
гарний в мене трилисток
звуть мене печіночниця,
люблю сонце і лісок.

Плятьчко в мене зелене,
радісно весну стрічаю,
найгарнішої від мене
ані в лісі, ані в гаю.

Крокус:

Мене звати гірський
крокус,

сині в мене пелюстки,
для вас зроблю

фокус-покус –
розквітну і восени.

А ще мене називають:
то «бриндушка», то «шафран»,
і мене всі поважають,
бо я гірський отаман.

Тюльпан:

Я славнозвісний тюльпан,
коли вийду на майдан,
понад ківтами я пан,
їхній принц і отаман.

В мене зелений жупан,
й червонісенький тюрбан,
бо я не пустий бур'ян,
а славнозвісний тюльпан.

Хор:

І всі ось так хвалилися
у зеленому гайку,
аж поки не з'явилися
метелики в танку.

«Метелики-веселики!» –
гукнули радо квіти,
«Метелики-мигтелики»
почали всі радіти.

**Малюнок:
Степана Трайсти**

Леся ХРАПЛИВА-ЩУР

МАМА

– Лідусю, ти вже випила молочко? – питала мама.

– Ні!

– А чому?

– Бо ні!

– Лідусю, випий молочко, поки тепле!

– Не хочу!

– Лідусю, мама буде гніватися!

– То гнівайся!

– Ти нечемна, Лідусю! Я гніваюся на тебе!

– То я на тебе теж гніваюся! – Ліда віддула губки, встала з крісла і пішла геть.

Прийшла Лідуся до своєї кімнатки. Хотіла розказати лялі, що гнівається на маму. Але тільки торкнулася вона червоної суконочки лялі, як ляля записчала:

– Не руш мене! Мені твоя мама пошила таку гарну суконочку, а ти гніваєшся на маму!

Пішла Ліда до ведмедика. Але ведмедик забурмотів:

– Лиши мене! Твоя мама прилатала мені вуха, коли ти його обірвала, а ти гніваєшся на маму!

Пішла Ліда до м'ячика, зеленого, квітистого. А той і собі:

– Лиши мене! Твоя мама купила мене тобі на уродини. Я коштував дорого, і твоя мама мусіла добре на працюватися, щоб мене купити! А ти гніваєшся на маму! – і м'ячик покотився геть під ліжко.

На вікні стояла в вазонку рожева квітка. Пішла Лідуся до неї, щоб розказати їй, що гнівається на маму. Але

квітка обурено затріпотіла листочками:

– Мене твоя мама посадила у вазоник і підливає щоднини, а ти гніваєшся на маму! Іди собі геть; я не хочу говорити з тобою!

Аж тут озвався і тканий килимик під ногами:

– Мене твоя мама привезла з дому аж через море! І тріпає та чистить мене кожної суботи, а ти гніваєшся на маму! Забирайся і не пробуй мене топтати! – і почав килимик морщитися та суватися по долівці, так що Ліда трохи не перевернулась.

А тут ще й суконочка почала доповідати:

– Мене твоя мама сама вишивала цілими ночами, сама мене пере та прасує, коли ти мене посмаруєш, а ти гніваєшся на маму!

Цього було вже Лідусі забагато! Вона розплакалась і мерщій побігла в їдальню... перепросити маму і чемно випити молочко.

ЛЕДАЦО

Мама просить сина: «Синку, винеси сміття».

- Мамо, я тільки сів.
- А що ж ти робив до цього?
- Лежав.

КАНІКУЛИ

– Де ти провів канікули? – питає один приятель у іншого?

- Першу половину у горах.
- А другу?
- У гіпсі.

ДИВНА ПРИЧИНА

Батько сумно хитає головою, продивляючись щоденник сина.

Хлопчик співчутливо питає:

– Як ти вважаєш, тату, в чому тут причина: погана спадковість чи негативний вплив вулиці?

ГРАМОТНА РУЧКА

– Оксанко, дай мені свою ручку пописати!

- А хіба твоя зіпсувалася?
- Та ні, вона робить багато помилок...

ХВОРОБА

Миколу питає вчитель:

- Ти чому не був у школі?
- У мене брат захворів.
- А ти тут при чому?
- А я на його лижах катався.

ПРО КІНО

– Миколо, пішли грати у футбол!
– Не можу, о третій годині у кінотеатрі починається захопливий бойовик.

– Так зараз лише о пів на другу!
– Але ж мені ще треба пів години плакати, щоб мама гроші на квиток дала.

КОНТРОЛЬНА

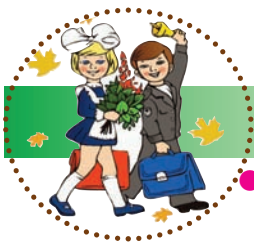
У класі:

– Сьогодні у нас буде контрольна.
– А калькулятором користуватися можна?

– Так, можна.

– А транспортиром?

Транспортиром також можна. Отже, записуємо тему контрольної: «Пунічні війни Риму з Карфагеном».

Люблю Весну

Слова Володимира СОСЮРИ

Музика Івана ЛІБЕРА

Повільно

1. Люб-лю вес-ну, та хто ї-ї не лю-бить, Ко-ли жит-тя праї-
 2. Люб-лю, ко-ли бу-ва-є мі-сць в тра-вах, На-ти-че бі-лий
 3. Вао-ка вліт-ля у вес-ня пі-ти ду-ба, У-же кур-ли гуги.

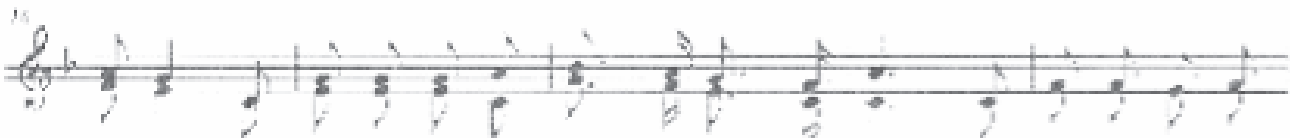

те, як даш-ний сід. І, мов у ві, ше-но-чуть пла-тя гу-би, і
 про-мі-нем сво-ім і п'є-сно по-чей нас-ки-вих. А
 в не-бі му-рав-ля. Лю-блю вес-ну, та хто ї-ї не лю-бить На

Приспів:

ві-ти піють со-лод-кий я-ро-має
 на лу-гах пів-но-ту ма-лія лям., Люб-лю вес-ну, вс-ля щох-мо-чуть
 пів-чудес-ній, ра-діс-ній зем-лі! на, на, на, на, на, на, на, на.

рі-ки, Ко-ли рі-да од псе-те со-ло-кві і за-те-ло-є
 ки, на, на, на, на, на, на, на, на, і за-те-ло-є

сон-це під по-ві-єм У лі-ші-ні за-ду-ма-
 сон-це під ло-ві-єм У лі-ші-ні за-ду-ма-

впих а-лей... 1 На-є
 нин а-лей...

Відгадай

Все у зелені довкола:
Пасовища, ліс і поле.
Мчать струмочки до ріки,
Ліплять гнізда ластівки,
І в сороки новина, –
Облетіла всіх вона,
Сповіщаючи: ...

(Весна)

Три брати ідуть по світу –
Від зими назустріч літу.
Перший пройде – тане лід,
Другий пройде – всюди квіт,
Третій пройде – укрива
Землю шовкова трава!
Нерозлучні три брати.
Не стрічався з ними ти?

(Березень, квітень, травень)

В лісі на зеленій гілці
Ніби грав хтось на сопілці.
Підійшов поближче я
І побачив...

(Солов'я)

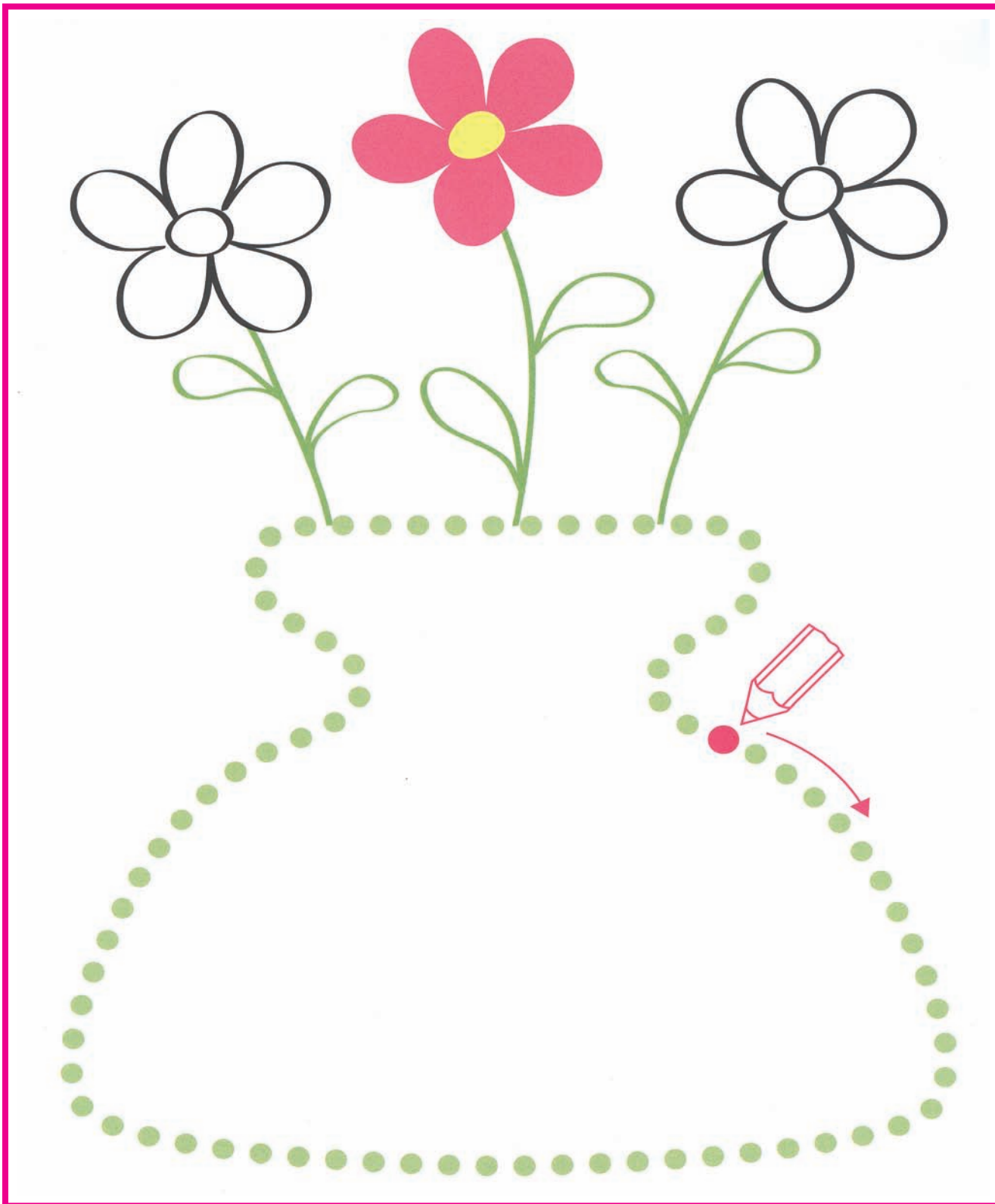

Я найперша зацвітаю
Синім цвітом серед гаю.
Відгадайте, що за квітка,
Бо мене не стане влітку.

(Пролісок)

Розмалюй сторінку

Зроби власними руками

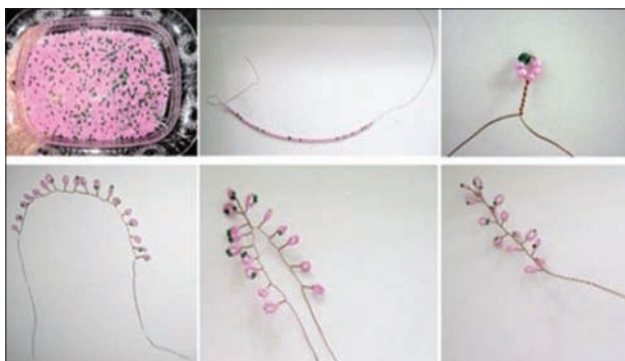
ЯК ВИГОТОВИТИ ВЕСНЯНЕ БІСЕРНЕ ДЕРЕВО

З чого починається весна? Із дзвінких струмочків, радісного співу птахів і, звичайно ж, запаморочливого цвітіння садів. Саме таке квітуче райське деревце ми зараз спробуємо виготовити.

Тобі знадобляться:

- різнокольоровий бісер,
- мідний дрот,
- ножиці,
- паперовий скотч,
- гіпс,
- клей ПВА,
- фарби,
- маленький горщик.

Техніка плетіння квітучого дерева нагадує принцип виготовлення зимового. Та щоб створити брунь-

ки і квіти, бісеринки для кожної «петельки» весняного деревця беремо зовсім мало – по 5-7 штук.

1. Для початку змішай білий, рожевий і зелений

бісер. Посередині довгого відрізка дроту виготов близько 20-ти суцвіть. Згорни заготовку навпіл, виокрем середнє суцвіття і скрути гілочку.

Тобі знадобиться близько 45 гілок.

2. А тепер, як і в попередньому розділі, скручуємо гілки між собою. Спочатку – по чотири, а новостворені – по три. З великих і маленьких гілок формуємо дерево. Щільно обмотуємо паперовим скотчем.

Робота копітка, однак результат того вартий!

3. Розфарбуй стовбур акварельними фарбами, вкрий лаком. Для оформлення стовбура можеш використати гіпс, як ми робили в майстер-класі з осіннім деревом.

4. Постав дерево у горщик з розчином гіпсу, потримай, доки він як слід застигне.

Ось така чарівна сакура у нас вийшла!

Пішаємося нашими дітьми!

*Думі Олександр та Марія Софія Петряну,
м. Бухарест*

*Беатріс Пешля та Каріна Фрасинюк,
4 клас школи с. Негостина*

Група дітей с. Верхня Рівна